

Rijksdienst Caribisch Nederland
OCW

NEDERLANDS

WHAT'S NEW ...

IN CARIBISCH NEDERLANDS ONDERWIJS

3

December 2014
Nummer 3

2	Colofon	9	Van Nienke naar Johannes <i>Nienke Deelstra en Johannes de Vlugt</i>	16	Mieue educatieprogramma Sacred Heart School <i>Sue Hurrell, Saba Conservation Foundation</i>
3	Voorwoord <i>Hans Kuilder</i>	10	Even voorstellen ... <i>Henry van Amstel</i>	16	In Memoriam <i>Broer Molina</i>
3	Interview met Rosalie-Edelstein-Lopes <i>Directeur Golden Rock School</i>	11	Haai eten in Italië <i>Studiereis horecastudenten SGB</i>	18	Interview Onderwijsinspectie <i>Inspecteur Jan Willem Majjvis aan het woord</i>
6	Spelend leren in de kleutergroepen <i>Docenten Olive Barry en Maria Jansen</i>	13	Naar een gezamenlijke aanpak voor meer studiesucces <i>Conferentie Studeren in het buitenland</i>	20	Nieuwe NvT lesmodules in wording <i>Modules begrijpend lezen en woordenschat</i>
7	Column Johannes <i>Vershil?</i>	14	Kennismaking met Angela Dekker <i>Coördinator transitieproces instructietaal Sint Eustatius</i>	21	Een dag met ... <i>Maureen Tjin Liep Shie-Blackson</i>
8	Zonneboten tijdens de Bonaire Regatta <i>SGB-studenten in 'Young Solar' competitie</i>	15	Mega D Youth Foundation innovatief bezig met Khan Academy <i>Mega D</i>	22	2014 was een prima jaar! <i>Wat is er allemaal bereikt?</i>

Dit magazine is een uitgave van RCN/OCW

Redactie: Hans Kuilder (hoofdredactie), Elaine Marchena (eind)redactie, Janita Monna, Rob Helmink
Column: Johannes de Vlugt
Fotografie: Rens van der Hammen, Rob Helmink, Adam Watkins, Staysly Goilo

Ontwerp en lay-out: I-Design, Ivonne Zegveld
Drukwerk: One Media Group

Wilt u reageren op de inhoud van dit blad of heeft u suggesties of bijdragen voor een volgende editie?
Stuur een e-mail naar:
elaine.marchena@rijksdienstcn.com

Deadline voor kopij volgende editie: 6 februari 2015.

IN DE VOLGENDE EDITIE VAN 'WHAT'S NEW'

- Nieuwe ontwikkelingen bij Expertise Centre Education Care Sint Eustatius
- Innovaties in het onderwijs
- Over leerplicht
- Voortgang transitie naar het Engels als instructietaal op Sint Eustatius
- En meer!

In dit decembern timer van de 'What's New' wil ik, zoals gebruikelijk aan het eind van het jaar, met u stilstaan bij het afgelopen jaar. Er is in 2014 op ieder van de eilanden, door iedere onderwijsprofessional, bijzonder hard gewerkt. Er is dan ook veel om trots op terug te kijken. Eén van de mooiste prestaties is zonder meer geleverd door The Golden Rock School op Sint Eustatius die, als eerste basisschool in heel Caribisch Nederland, de basiskwaliteit heeft bereikt. In deze 'What's New' kunt u een interview lezen met directeur Rosalie Edelstein-Lopes.

Er is ook veel gebeurd op het gebied van Taal. Zoals bekend, vormt het Nederlands op alle eilanden van Caribisch Nederland in de bestaande situatie een struikelblok voor leerlingen om het beste uit zichzelf te kunnen halen. Op ieder van de eilanden zijn initiatieven aan de gang om deze situatie te verbeteren. Het meest in het oog springende proces is de transitie die op Sint Eustatius recent is gestart naar het Engels als instructietaal. Met de aanstelling van transitiecoördinator Angela Dekker, die in dit blad aan u wordt voorgesteld, heeft dit traject verder gestalte gekregen. Op Bonaire wordt, in samenwerking met de Nederlandse Taalunie, gekeken naar mogelijkheden om de beheersing van het Nederlands te verbeteren. Voor de eilanden Sint Eustatius en Saba wordt gewerkt aan NvT (Nederlands als Vreemde Taal) modules begripjend lezen en woordenschat.

In het beroepsonderwijs kunnen we onder meer trots zijn op de introductie van enkele nieuwe mbo-opleidingen

bij de scholengemeenschap Bonaire en de eerste deelname van leerlingen uit Caribisch Nederland aan de internationale vak wedstrijden van World Skills America, die maar liefst drie medailles opleverde! De oprichting van de stichting Skills Netherlands Caribbean heeft het mogelijk gemaakt dat leerlingen uit Caribisch Nederland aan deze indrukwekkende en motiverende evenementen kunnen deelnemen.

De (bij)scholing van leraren vordert gestaag en u maakt goed gebruik van de beschikbare bekwaamheidsbudgetten. Een mooi initiatief dat het afgelopen jaar ook verder gestalte kreeg, is de ontwikkeling van een duurzame Caribische opleidingsstructuur. Onder de noemer Unicarib hebben de universiteiten en hbo opleidingsinstituten van de voormalige Nederlandse Antillen elkaar gevonden in een samenwerkingsverband waarmee in de toekomst leraren zullen worden opgeleid.

Al met al een jaar om trots op te zijn. Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om mijn bijzondere waardering uit te spreken voor uw inzet in het afgelopen jaar. Een completer overzicht van bereikte onderwijsmijlpalen in het afgelopen jaar vindt u op de laatste pagina van dit blad.

Namens het team van RCN/OCW wens ik u fijne feestdagen en een gezellige en feestelijke jaarwisseling!

Interview met Rosalie Edelstein-Lopes

'JE MOET VOORTBOUWEN OP DE BESTAANDE BASISKENNIS'

ZOALS BIJ DE MEESTEN BEKEND, HEEFT DE GOLDEN ROCK ROMAN CATHOLIC SCHOOL OP SINT EUSTATIUS ONLANGS, ALS EERSTE BASISCHOOL IN CARIBISCH NEDERLAND, DE BASISKWALITEIT BEREIKT. HOE HEBBEN DIRECTEUR ROSALIE EDELSTEIN-LOPES EN HAAR TEAM DIT VOOR ELKAAR GEKREGEN? EEN INTERVIEW MET 'TEACHER ROSIE', ZOALS ZIJ DOOR DE LEERLINGEN WORDT GENOEMD.

De kinderen van Groep 3 oefenen onder leiding van teacher Martha met tellen door middel van een Spelletje 'Mens erger je niet'.

Vlak na een enorme plensbui tuft Rosalie op haar welbekende fluisterscooter het terrein van de Golden Rock Roman Catholic School op. Even later zitten wij aan een tafel in het klaslokaal van groep 2 en vertelt zij enthousiast over haar bevindingen van de afgelopen twee jaar als schoolhoofd van basisschool de Golden Rock. Rosalie benadrukt dat de school de basiskwaliteit als team heeft bereikt en dat iedereen in het team daar keihard aan heeft meegewerkt. “Maar als schoolleider komt het er vanaf dag één op aan hoe je met je team te werk gaat. In het begin was het nog wat zoeken naar de juiste aanpak maar vanaf dag één hebben wij afspraken gemaakt over de manier waarop we met elkaar werken. De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn: transparantie, betrokkenheid, integriteit (dus geen geroddel) en vertrouwen dat interne aangelegenheden binnen de school blijven, teamgeest en inzet.”

Eye opener

In haar enthousiasme ging teacher Rosalie er vol tegenaan en kwam met veel nieuwe initiatieven. “Totdat één van de docenten tegen mij zei: ‘Teacher Rose, je gaat heel snel. Ik sta open voor alle nieuwe dingen maar wel graag stap voor stap...’ Een eye opener voor Rosalie. “Vanaf dat moment zijn wij alles gezamenlijk gaan oppakken. De groepsplannen werden samen in de teamvergadering besproken. Alle leerkrachten weten - ook van hun collega's - wat er in de groepsplannen moeten staan. En al gauw bemerkte ik, dat de leerkrachten zelf met ideeën kwamen, voor hoe we het klassenmanagement beter en voor iedereen gemakkelijker kunnen maken.”

“... DE UITDAGING WORDT NU OM TE BEHOUDEN WAT WE HEBBEN BEREIKT EN TE BLIJVEN WERKEN AAN VERBETERINGEN EN EEN VERDERE VERFIJNING VAN DE PROCESSEN.”

De afspraken over de manier van werken zijn bij de Golden Rock School allemaal vastgelegd in de zogenaamde ‘Field Map’, die zowel door docenten als directie is ontwikkeld. “Dit is een intern document dat zich richt op de verdere verbetering van de competenties van de teamleden. Het document biedt een eenduidige aanpak voor allerlei zaken, van de zorgproblematiek tot de aanpak van kinderen met verstorend gedrag, de omgang met ouders en veel meer. “Als ik er om wat voor reden niet ben, dan moeten de docenten zelfstandig verder kunnen”, stelt teacher Rosalie.

Teacher Rosalie hecht sterk aan een goed team. “Transparantie betekent dat ik de dingen die ik zelf lees ook voor de rest van het team beschikbaar maak. Ik verwacht niet dat iedereen alles gaat lezen. Maar wel dat de teamleden beseffen dat ze alle informatie hebben en eerst zelf naar antwoorden zoeken, voordat ze een vraag stellen. Daarnaast stimuleer ik dat iedereen werkt aan zijn bekwaamheid. Tijdens functioneringsgesprekken komen leerkrachten regelmatig met voorstellen voor trainingen of opleidingen die ze graag zouden willen volgen. Ik ben dus erg blij met de bekwaamheidsbudgetten van OCV.”

Gymnastiek door gymleraar Henk Ijzer aan leerlingen van Groep 4 en 5

Fotografie:
Rob Helmink

wat de leerling heeft geleerd maar ook opmerkingen maakt over het gedrag. Als er een sticker is geplakt, betekent dit dat de leerling een goede dag had. Zoniet, dan kan de ouder daar lezen wat er met het kind aan de hand was. Het idee is dat de ouder daar via het schrift op reageert. Teacher Irene, die net het lokaal binnenloopt, vertelt enthousiast over een ander instrument voor ouderbetrokkenheid: de 'Reward Chart', waarmee de school ouders motiveert om samen met hun kind huiswerkopdrachten te maken.

Teacher Rosalie monitort de gespreksvaardigheden van de docenten tijdens het overleggen met ouders. Zodoende heeft ze opgemerkt dat een cursus gespreksvaardigheden het team goed zou doen. Ook is de school aan het bekijken hoe de contactmomenten met de ouders verlengd kunnen worden.

“VOORTBOUWEN OP DE BESTAANDE BASISKENNIS OM NÓG BETER ONDERWIJS TE KUNNEN BIJEN”

Dat de school de basiskwaliteit heeft bereikt, betekent volgens teacher Rosalie nog niet dat ze 'er zijn'. "We hebben ondertussen wel grip op de individuele en groepsplannen. Maar de uitdaging wordt nu om te behouden wat we hebben bereikt en te blijven werken aan verbeteringen en een verdere verfijning van de processen. Mijn stelregel daarbij is: je moet voortbouwen op de bestaande basiskennis. We hebben een goed team, dat een goede kijk heeft op wat wel en niet werkt. We zullen onze bestaande kennis en ervaring dus als basis blijven gebruiken om de leerlingen van de Golden Rock Roman Catholic School nóg beter onderwijs te kunnen bieden." ■

Teambuilding gebeurt bij de Golden Rock School niet alleen op het moment dat er een groepsuitje wordt georganiseerd: "Aan het begin van de week is er een gezamenlijke opening, want viering is een Rooms Katholieke traditie", vertelt Rosalie. "We hebben als dagelijkse regel dat degene die als eerste binnen is, koffie zet voor de anderen en woensdag is de 'eetdag' waarop wij samen eten. En wat goed gaat, vieren we bewust. Zo zijn wij laatst, na het goede nieuws van de Inspectie, samen een PiñaColada gaan drinken en het aansnijden van de taart ter gelegenheid van 'Teachers' Day' gebeurt in aanwezigheid van het hele team en de bestuursleden."

De school stelt hoge eisen aan het aanstellen van nieuwe leerkrachten. "Bij de selectie van nieuwe mensen zoek ik naar team players die bereid zijn om hard te werken maar ook om kennis en ervaringen te delen en iets aan het team toe te voegen. Daarnaast is het belangrijk dat iedereen open staat voor vernieuwingen en bestand is tegen feedback op het functioneren. Want dat is iets dat ik per docent monitor en tijdens de functioneringsgesprekken bespreek."

Partnerschap

Oudercontact is nog iets waar de school intensief mee bezig is. "Wij werken vanuit een holistische visie, wat betekent dat wij partnerschap met de ouders nastreven en ze medeverantwoordelijk willen maken voor het leer- en ontwikkelproces van hun kind. Één van de instrumenten die de school daarvoor in de onderbouw inzet, is de 'Weektaak'. Dit is een schrift, waarin de docent op drie dagen van de week schrijft

Foto links: Teacher Olga met groep 2

Foto rechts: Groep 4 docente Jolanda met haar klas

‘SPELEND LEREN IN DE KLEUTERGROEPEN’

Groep 2 docente Maria Jansen met leerlingen in de knutselhoek

KLEUTERLEIDSTERS WORSTELLEN AL JAREN MET DE VRAAG: HOE KAN JE ER VOOR ZORGEN DAT JONGETJES IN DE KLEUTERLEEFTIJD TIJDENS KLASSENACTIVITEITEN RUSTIG MEEDOEN EN ZICH KUNNEN CONCENTREREN? IN TEGENSTELLING TOT MEISJES, DIE GEMAKKELIJKER STIL KUNNEN ZITTEN EN LUISTEREN, HEBBEN DE BEGELEIDSTERS AAN DE OVER-ENERGIEKE KLEUTERJONGETJES VAAK HUN HANDEN VOL. INTRODUCTIE VAN DE NIEUWE PEDAGOGISCHE AANPAK ‘HANDELINGSGERICHT WERKEN’ IS DIE SITUATIE OP SABA AAN HET VERANDEREN. DIRECTEUR JET VAN HEIJNSBERGEN VAN EXPERTISECENTRUM ONDERWIJSZORG EC2 OP SABA VERTELT OVER DEZE AANPAK EN WE BEZOEKEN TWEE KLASSEN WAAR VOLGENS DEZE AANPAK WORDT GEWERKT.

In de klas van groep 1 docente Olive Barry is een klein winkeltje in elkaar gezet. In de kasten staan allerlei spulletjes die je kunt kopen, er is een kassa en je kunt met muntjes betalen. “De kinderen zijn er gek op”, vertelt juf Olive. “Ze kunnen niet wachten tot we weer winkeltje gaan spelen. Het gaat over iets dat ieder kind weleens meemaakt en nu kunnen zij zelf de spulletjes gaan kopen of verkopen.” “Dit is een goed voorbeeld van de handelingsgerichte aanpak”, zegt Jet. “De kinderen een spelletje bieden is niet genoeg. Dit winkelspel beantwoordt aan de vier voorwaarden voor een hoogwaardig spel: Er wordt een goede sfeer gecreëerd, de kinderen krijgen een rijke speelomgeving, er is een volwassene die het spel ondersteunt en de kinderen worden gestimuleerd om zelf initiatieven te nemen. Onder een rijke speelomgeving verstaan we een omgeving waar kinderen zelf kunnen bepalen hoe ze met de materialen willen spelen, waar ze zelf materialen kunnen aanraken en/of gebruiken, waar ze iets van kunnen leren en waar ze in op kunnen gaan.”

Welbevinden en betrokkenheid

Uitgangspunt van de handelingsgerichte aanpak is dat kinderen het beste kunnen leren als zij zich prettig voelen (situatie van welbevinden) en betrokken zijn.

In de trainingen waarin begeleiders en ouders volgens deze systematiek met kinderen leren omgaan, wordt de deelnemers dan ook geleerd om welbevinden en betrokkenheid te herkennen: een kind dat zich prettig voelt is open en ontvankelijk, straalt rust uit, kan van dingen genieten, heeft een positief zelfbeeld en een goed beeld van hoe het zelf in elkaar zit. Kinderen die zich betrokken voelen zijn energiek en creatief, zetten door en kunnen zich goed concentreren. Ze hebben oog voor detail, kunnen zich goed uiten en komen goed aan hun trekken. Ze proberen nieuwe dingen uit in hun spel en leren door te ontdekken.

Herkennen, meten en beïnvloeden

“Met deze aanpak hebben we een passende benadering voor de kleutergroepen 1 en 2, die tot nu toe buiten de boot vielen”, vertelt Jet. “Waar al eerder in de voorschoolse opvang gewerkt werd met de High/Scope methodiek^{*1}, was er tot nu toe geen specifieke systematiek voor deze twee kleutergroepen. Handelingsgericht werken doet recht aan

*1. De High/Scope methodiek is een aantal jaren geleden op Saba geïntroduceerd bij de voorschoolse opvang. Het staat in Nederland bekend onder de naam Kaleidoscoop.

Groep 1 docente Olive Barry met twee leerlingen in de speelwinkel

de ontwikkelingsfase van jonge kinderen en laat ze leren op de manier die volgens onderzoek het beste bij ze past." Onder leiding van pedagoge Els Menu van het Centrum Ervaringsgericht Onderwijs aan de Katholieke Universiteit van Leuven heeft de EC2 in september op Saba cursussen georganiseerd voor de leerkrachten van groep 1 en 2, de speciaal onderwijs docent, de zorgcoördinator en de klassenassistenten. Het doel van de cursus was om de deelnemers te trainen in het herkennen, meten en beïnvloeden van welbevinden en betrokkenheid bij kinderen. De winkel van juf Olive is volgens Jet een goed voorbeeld maar ook bij juf Maria is duidelijk te zien dat zij de klas anders is gaan inrichten. "Er zijn nu hoekjes gecreëerd voor de diverse activiteiten, de kinderen mogen hun activiteiten kiezen door middel van een keuzebord.

"...OOK DE OVERACTIEVE KLEUTERJONGETJES DOEN NU OVER HET ALGEMEEN GOED MEE IN DE KLAS!"

Wat beide leerkrachten nu ook anders doen, is dat ze na de activiteiten met de kinderen napraten in de kring, conform de plan-do-review opzet van de systematiek. En ja, ook de overactieve kleuterjongetjes doen nu over het algemeen goed mee, in de klas!" ■

VERSCHIL?

Mijn vrienden en familie in Europees Nederland vragen me regelmatig of het onderwijs in Caribisch Nederland verschilt van wat ik gewend ben in Amsterdam. De manier waarop ze het vragen verraaft dat ze verwachten dat ik dat volmondig ga beamen. Natuurlijk is er een aantal duidelijk zichtbare verschillen. De aircó's in ieder lokaal, dat alle kinderen hier een schooluniform dragen en de Engelstalige lesmethodes, om er eens een paar te noemen.

Toch zijn het de overeenkomsten die als eerste in het oog springen. Ook hier luisteren de kinderen niet altijd meteen en zijn ze soms meer met elkaar dan met het schoolwerk bezig. En ook hier wordt hard gewerkt om de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren. Met succes ook. Tijdens een afspraak op één van de scholen kwam TPR ('Total Physical Response') ter sprake. Dat was nieuw voor me. Mij werd uitgelegd dat het een methodiek is waarmee tijdens het leren een beroep wordt gedaan op meerdere zintuigen tegelijkertijd, zodat de leerstof letterlijk geïncorporeerd wordt. Dit concept sprak me aan. Vooral omdat het goed weergeeft hoe ik mijn eerste dagen in Caribisch Nederland heb ervaren. Van de muggenbeten, de hitte en de plots voor de auto opdoemende koeien, tot het snorkelen met schilpadden en de hartelijke ontvangst – en alles daar tussenin.

Na die eerste 'total physical response' zie ik vooral het enthousiasme en de betrokkenheid waarmee het onderwijs op Saba en Statia vorm krijgt. En dan gaat het niet over verschillen of overeenkomsten, maar over kinderen. ■

COLUMN

JOHANNES DE VLUGT

ZONNEBOTEN TIJDENS DE BONAIRE REGATTA

MET VIER ZONNEBOOTJES VAN ZEG 1 BIJ 4,5 METER IS HET PRAKTIJKLOKAAL VAN HET MBO VAN DE SCHOLENGEMEENSCHAP BONAIRE (SGB) WEL ZO'N BEETJE VOL. DE BOOTJES, DIE VAREN OP ZONNE-ENERGIE, WERDEN HIER GEBOUWD DOOR LEERLINGEN EN STUDENTEN VAN HET VMBO, HET MBO EN VAN HET 'JOB PROGRAM TMA' VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE. BEGIN OKTOBER DEDEN DE BOOTJES MEE AAN DE REGATTA, HET ZEEWATER STAAT ER NOG IN. TEAMLEIDER MBO TECHNIEK EN MEDIA, HEIN VAN SENTEN, COÖRDINEERDE DE BOUW, SAMEN MET COLLEGA MARTIJN BAPTISTE.

Brandon met de solar boot vlak voor deze te water gaat bij het Kas di Regatta

Met de 'Young Solar Challenge' beleefde Bonaire een primeur. Want voor het eerst deden zonneboten mee aan de Regatta. Het idee kwam van Richard Duijn, directeur van Global Solar Investments en van Risun Solar Caribbean. Richard's zakenpartner is voorzitter van de 'Dong Solar Challenge', het tweejaarlijkse wereldkampioenschap zonnebootraces dat wordt gehouden in Nederland. Teams van mbo's, hogescholen en universiteiten uit veertien landen nemen daaraan deel. Speciaal voor jongeren in het voortgezet onderwijs kent dat kampioenschap de 'Young Solar', gericht op innovatie, duurzaamheid en techniek.

De snelste

Toen Duijn zijn plannen voor een 'Young Solar Challenge' op de SGB ontvouwde, dacht Hein van Senten meteen: "Dat gaan we doen!" En dus werden er vier bouwpakketten uit Nederland naar Bonaire verscheept die in amper vier weken in elkaar moesten worden gezet om op tijd klaar te zijn voor de Regatta.

Brandon de Palm (20), Sander Anthony (16) en Robertico Felida (17), eerstejaars timmeren, mbo niveau 3, zetten samen één van de boten in elkaar. "We hadden geen bouw-

tekening, alleen een instructiefilmpje," vertellen de jongens. Geen van allen had ooit eerder een boot gebouwd, maar moeilijk vonden ze het niet. "Nou, werken met polyester vond ik wel lastig," zegt Sander. Dat polyester vormde de buiten laag van de boot, die verder van hout is gemaakt. "De jongens van elektro hebben de zonnepanelen geïnstalleerd en de accu's," licht Van Senten toe, "en ze zorgden ervoor dat de elektromotor die achter de boot hangt, werd aangesloten." Volgens Hein van Senten hadden de jongens nauwelijks in de gaten met een leerproces bezig te zijn. "Ze wilden vooral dat hun boot de snelste zou zijn. Maar al doende hebben ze natuurlijk een heleboel geleerd."

Wega limpi

De 'Wega limpi' (schone wedstrijd) zoals Brandon, Sander en Robertico hun solar boot noemden, ging op 8 oktober te water, nadat eerst was gekeken of de boot aan de veiligheidseisen voldeed. Toen ook de andere drie boten waren goedgekeurd konden de races beginnen.

"De eerste dag ging het om snelheid en behendigheid, dat ging niet zo goed," vertelt Brandon. Van Senten vult aan: "We hebben daarna nog flink staan sleutelen om dingen aan te passen voor de tweede wedstrijddag." Toen ging het om 'uithoudingsvermogen': welke boot vaart het langst op een accu die is opgeladen door zonnepanelen. Na twee dagen stond de 'Wega limpi' bovenaan in het klassement, samen met de boot van de studenten van het 'job program'.

De jongens mogen daarom volgend jaar Bonaire vertegenwoordigen bij de Solar Challenge in Nederland. Ook zijn er plannen om mee te doen aan de Sami Sail in april 2015 op Curaçao. "En natuurlijk volgend jaar weer, met de Bonaire Regatta," zegt Hein van Senten. "De leerlingen hebben nu de opdracht de bootjes te verbeteren." Hij is enthousiast over projectmatig onderwijs. "Met dit soort projecten krijg je de jongens mee. Ze zien waar hun werk voor nodig is." ■

VAN NIENKE NAAR JOHANNES

“... IK ZAL DE WARME,
MENSELIJKE CONTACTEN
MISSEN”

NIENKE DEELSTRA

“... EEN GOED BEGIN”

JOHANES DE VLUGT

Het zit er weer op voor schoolcoach PO **Nienke Deelstra**: onlangs verwisselde zij Caribisch Nederland weer voor het oude vertrouwde Friesland, waar zij geboren en getogen is. Op de vraag of zij tevreden terugkijkt op de afgelopen drie jaar, antwoordt zij: “Absoluut!” De scholen op Statia en Saba mogen trots zijn: er is een goede basis gelegd op weg naar kwalitatief goed onderwijs. Volgens de vertrekkende schoolcoach komt het er nu op aan om die basis te borgen en verder uit te bouwen om de stip op de horizon: de basiskwaliteit, voor alle scholen te kunnen bereiken. “Er moeten nog wel wat stappen worden gezet maar essentieel daarbij is het vertrouwen in eigen kunnen en het daadwerkelijk dingen doen. Natuurlijk is het belangrijk om te toetsen of je op de goede weg bent. Maar de onderwijzers kunnen meer dan ze zelf beseffen. Ik ben ook getroffen door de enorme motivatie waarmee de onderwijsteams aan het werk zijn, om het beste voor het kind te kunnen bereiken.”

Er is volgens Nienke na 10-10-’10 verschrikkelijk veel op de scholen afgekomen: “ze kregen niet alleen te maken met een totaal nieuw onderwijssysteem maar ook met een nieuwe wet- en regelgeving. Daar komt nog bij dat de scholen in lastige omstandigheden moeten functioneren: het zijn kleine scholen in kleine gemeenschappen, met een groot verloop aan leerkrachten.”

Haar vertrek naar Nederland betekent voor Nienke geen definitief afscheid van het Caribisch Nederlandse onderwijsveld. In haar volgende functie wordt zij beleidsadviseur voor de PO raad en zal op de achtergrond nog betrokken blijven bij het onderwijs op Sint Eustatius en Saba. Wat zij het meeste zal missen? “Ik zal de warme, menselijke contacten missen. Ik heb me hier vanaf dag één altijd welkom gevoeld en de mensen hier zijn mij inmiddels dierbaar geworden. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat de scholen aan mijn opvolger Johannes een goede zullen hebben om dit pittige maar mooie traject mee voort te zetten.”

Johannes de Vlucht is sinds 1 september 2014 de nieuwe schoolcoach PO voor Statia en Saba. De functie sluit perfect aan bij zijn kennis en ervaring: “in mijn vorige baan, als Programmaleider Onderwijskwaliteit bij de stichting Amos (red.: Amsterdamse Oecumenische Scholengroep met 30 basisscholen in Amsterdam) was ik ook al bovenschools verantwoordelijk voor de voorbereiding en implementatie van een kwaliteitsmanagementprogramma. Ik combineerde die functie met het projectleiderschap voor de implementatie van passend onderwijs bij diezelfde stichting. Omdat het om twee tijdelijke functies ging, stond ik open voor een nieuwe uitdaging binnen een nieuwe baan. Ik had bovendien ook net de opleiding tot gecertificeerd coach afgerond. Toen kwam deze functie op mijn pad.”

Wat worden de belangrijkste aandachtspunten voor de nieuwe schoolcoach PO? “In de afgelopen drie jaren hebben de scholen, begeleid door mijn voorgangster, vooral gewerkt aan de versterking van het primaire onderwijsproces. De tijd is nu rijp om te gaan werken aan het behoud van wat er is bereikt. Daarom wordt het opzetten en implementeren van een kwaliteitsmanagementprogramma een belangrijk deel van wat ik samen met de PO-scholen ga doen. De komende transitie naar het Engels als instructietaal en de ontwikkeling en implementatie van het personeelsbeleid zijn twee andere belangrijke aandachtspunten.”

Het wonen en werken op een klein, Caribisch eiland ziet Johannes als een interessante nieuwe ervaring, die hij samen met zijn vriendin Margje (tot nu toe ook werkzaam in het PO onderwijs) zal delen. Het is nog even wennen aan de hoge temperaturen en alle nieuwe informatie die op hem afkomt, maar hij voelt zich hier al aardig thuis: “het is opvallend dat ik me juist in de eerste dagen nog niet onwennig heb gevoeld: een goed begin dus!” ■

Henry van Amstel programmanager Onderwijshuisvesting

HENRY VAN AMSTEL IS SINDS 26 MEI 2014 PROGRAMMANAGER ONDERWIJSHUISVESTING. HIJ VOLGT FRANS DE WITTE OP, DIE IN FEBRUARI 2014 TERUG NAAR NEDERLAND GING. VOOR 'WHAT'S NEW' DE HOOGSTE TIJD OM DEZE BELANGRIJKE MAN ACHTER DE SCHERMEN VAN DE ONDERWIJSHUISVESTING AAN U VOOR TE STELLEN.

De uitvoering van de Onderwijshuisvestingsplannen die het ministerie van OCW samen met de Openbare Lichamen heeft opgesteld, is door OCW belegd bij het Rijksvastgoedbedrijf (voorheen Rijksgebouwendienst). De programmamanager is, als een soort spin in het web, verantwoordelijk voor de realisatie van de deze masterplannen. "Mijn taak is om eenheid en consistentie te bewaken in de uitvoering van de diverse projecten", vertelt Henry. "Daarbij ben ik het financieel aanspreekpunt voor de opdrachtgevers, dus voor OCW en de Openbare Lichamen."

Op het moment dat Henry het werk van zijn voorganger Frans de Witte overnam, was er al veel voorbereidend werk gedaan. "Ik ben op een rijdende trein gestapt. Ik merk dat er dit jaar een kanteling is in de aard van de werkzaamheden en verwacht dat in 2015 een groot deel van de projecten in de uitvoeringsfase zal komen." Henry vindt dit prettig, want zijn ervaring zit ook voor een groot deel in de uitvoering van plannen. Hij is zelf gestationeerd op Bonaire maar reist regelmatig naar de andere twee eilanden. De dagelijkse aansturing van de projecten ligt bij de vier projectmanagers op Bonaire en Sint Eustatius, waar hij nauw mee samenwerkt.

Henry studeerde Civiele Techniek in Delft. Hij begon zijn carrière bij de Nederlandse Spoorwegen, bij het onderdeel dat de bouw van de infrastructuur verzorgt. Toen dit onderdeel in de jaren werd geprivatiseerd, ging Henry mee. In zijn laatste functie was hij programmamanager van ProRail-projecten in de

regio Utrecht. Voorbeelden van projecten die hij coördineerde zijn de spoordubbeling in Houten en de bouw van enkele nieuwe spoorwegstations. Ook werkte hij aan projecten in het Midden-Oosten, Oost-Europa en Californië.

Een geliefde bezigheid van Henry in zijn vrije tijd is het schrijven van artikelen over spoorweg gerelateerde onderwerpen. Zo is hij momenteel bezig met een drieluik over de spoorwegen in Vietnam in de periode vóór, tijdens en na de Vietnamoorlog.

Zijn functie in Caribisch Nederland brengt hem ander werk in een heel andere omgeving: iets waar Henry wel aan toe was. "Het is hier een totaal andere bouwwereld: Je werkt met andere technieken, het klimaat stelt andere eisen aan de bouwmaterialen en het werk vraagt om veel meer flexibiliteit." Hij geniet van de wisselwerking van het formele en informele overleg met de verschillende samenwerkende partners: "de babbelen na afloop is niet alleen leuk maar ook erg belangrijk voor een goede werkrelatie." Kortom, het werk ervaart hij als erg interessant en hij geniet van het wonen en werken op de eilanden. "Je merkt aan alles dat de eilanden van Caribisch Nederland flink in beweging zijn: als ingenieur vind ik het fascinerend om dit mee te maken." De uitdaging waar Henry de komende paar jaar voor gaat, is: "uitvoeren van het onderwijshuisvestingsprogramma binnen de eisen en afspraken, met handhaving van een prettige sfeer, zowel met de directe collega's als met de opdrachtgevers en andere stakeholders." ■

EVEN VOORSTELLEN

Henry geniet van de wisselwerking van het formele en informele overleg met de verschillende samenwerkende partners: "de babbelen na afloop is niet alleen leuk maar ook erg belangrijk voor een goede werkrelatie."

HAAI ETEN IN ITALIË

HET IS PAUZE BIJ DE SCHOLENGEMEENSCHAP BONAIRE. IN DE KEUKEN VAN DE AFDELING VMBO HORECA EN MBO SPREKEN WE MARYLIENNE TRENIDAD. ZE HEEFT VANOCHTEND PUDDING GEMAAKT EN ZANDKOEKJES EN HEEFT NU EVEN TIJD OM TE VERTELLEN OVER DE REIS DIE ZE VORIG SCHOOLJAAR NAAR ITALIË MAAKTE. OOK HAAR DOCENT EZY SEMELEER SCHUIFT AAN.

Marylienne is 17 en ze wil chef kok worden, of misschien hotelmanager. En dat wil ze al van kinds af aan. “Als ik vroeger mijn oma in potten en pannen zag roeren, dacht ik: Dat wil ik ook kunnen!” Dat ze eenmaal op het vmbo voor de richting horeca koos, was dus niet zo verwonderlijk. Ze heeft er gevoel voor, vindt ook Ezy Semeleer. Hij selecteerde haar afgelopen schooljaar, samen met zeven medeleerlingen en -studenten, om mee te gaan op studiereis naar Italië. Het was voor het tiende jaar op rij dat de school deze reis organiseerde. Semeleer: “Het idee kwam destijds van Sara Matera. Zij was toen manager van Divi Flamingo en had contacten in Italië. In het eerste jaar zijn we samen met horecastudenten uit Curaçao en Aruba gegaan, maar sinds negen jaar gaan we alleen met Bonairiaanse studenten. In al die jaren hebben meer dan negentig leerlingen de reis gemaakt.”

Iets extra's

Zowel kinderen in het eindexamenjaar van het vmbo, als studenten van het mbo kunnen mee. Afgelopen jaar werd de groep aangevuld met studenten van FORMA, het instituut voor tweede kans onderwijs op Bonaire. In het najaar begint de eerste voorlichting, vertelt Semeleer. “Dan krijgen de leerlingen informatie over de reis, over wat we gaan doen in Italië, wat er daar van ze verwacht wordt, wat ze nodig hebben om mee te kunnen. Belangrijk is bijvoorbeeld dat leerlingen een paspoort hebben. Afgelopen jaar moest er iemand afhaken omdat die z'n papieren maar niet in orde maakte. En verder kijken we natuurlijk naar de schoolresultaten.” Marylienne wist meteen: “Ik wil mee!”

Er volgde een intensief traject van fundraising. Want al wordt de studiereis onder meer ondersteund door het Openbaar Lichaam Bonaire, de SGB, de school in Italië en enkele sponsors, daarmee is de begroting nog niet rond. Om geld in te zamelen doen de leerlingen en studenten horeca waar ze goed in zijn: koken en cateren. Semeleer: “We krijgen regelmatig verzoeken om voor grote groepen mensen te koken. Dat doen we soms hier in de school, maar ook op locatie. Toen bijvoorbeeld onlangs de nieuwe gezaghebber werd geïnstalleerd, werden de hapjes en de drankjes

tijdens de receptie door leerlingen en studenten horeca van de SGB en van Forma verzorgd. Daarvoor krijgen we betaald. En een deel van dat geld gaat in de kas voor Italië.” De studiereis vormt geen onderdeel van de opleiding, maar is “iets extra's”, zoals Semeleer zegt. De leerlingen vertrekken daarom pas na hun eindexamen richting Europa. Meestal zo rond half juni. Drie weken verblijven ze dan in Carpi, regio Emilia Romagna, niet ver van Bologna. “We worden ontvangen door Nazareno school, waar het onderwijs helemaal gericht is op koken en banket. We logeren ook in het gebouw van de school, jongens en meisjes apart, uiteraard.” Semeleer lacht.

Hygiëne in de keuken

Het zijn intensieve weken in Carpi. De leerlingen staan dagelijks in de keuken, 's ochtends en 's middags. “We werkten daar harder dan op Bonaire,” vindt Marylienne.

Foto links: Een bloem van watermeloen

Foto rechts: Marylienne aan het werk in de keuken

“Maar ik houd van aanpakken.” De studenten maken er kennis met nieuwe gerechten, andere technieken en worden bewuster gemaakt van regels omtrent hygiëne in de keuken. “Wat ik het meest bijzonder vond om te koken?” Ze denkt even na: “Haai. Dat had ik nog nooit gegeten. In Italië werd het op een heel bijzondere wijze bereid. Lekker, hoor! Net als de vis in een zoutkorst, overigens. En pasta en pizza moesten we iedere dag vers klaarmaken. Je kunt op Bonaire ook pizza eten, maar die is niet te vergelijken met de echte Italiaanse,” zegt Marylienne. “Verder leerden we nieuwe manieren van eten snijden en kregen demonstraties van hoe je schalen mooi gedecoreerd kunt opdienen.” Ze pakt haar telefoon en laat een foto zien van een waanzinnige bloem, gemaakt van watermeloen.

DE STUDENTEN MAKEN ER KENNIS MET NIEUWE GERECHTEN, ANDERE TECHNIKEN EN WORDEN BEWUSTER GEMAAKT VAN REGELS OMTRENT HYGIËNE IN DE KEUKEN.

Als het gaat om hygiëne in de keuken, zijn ze in Italië heel precies, zegt Semeleer. “Bij ons op school zeggen kinderen als ze ’s ochtends gekookt hebben: Meneer, de keuken ruimen we na de pauze wel op. Daar mag je de keuken écht niet vies achterlaten. Ook wordt streng op de verzorging van de leerlingen zelf gelet. Heb je vieze schoenen, dan

kom je de keuken niet in; hebben je nagels randjes, dan moet je ze eerst schoonmaken. Dat zijn de regels en daar moet je je streng aan houden.” Voor Marylienne was zo’n andere manier van aanpakken heel leerzaam. “Ik wil graag mijn kennis uitbreiden, meer weten over het horecaleven. Als ik straks ergens ga werken, ben ik beter voorbereid.”

Uitstapjes

In de drie weken Italië is ook ruimte voor ontspanning. De weekenden zijn gereserveerd voor uitstapjes. Naar het pretpark in Rimini, bijvoorbeeld, en naar Bologna. “Die uitstapjes worden allemaal geregeld door de Nazareno school”, zegt Semeleer. “Het is fantastisch wat ze allemaal voor ons organiseren en veel van die tripjes zijn ook nog leerzaam. We krijgen bijvoorbeeld een rondleiding op een kasteel waar ons alles wordt verteld over Parmezaanse kaas. We gaan naar een wijnproeverij en leren hoe Balsamico azijn wordt gemaakt. Wist je dat een goede balsamico eerst wel 25 jaar moet liggen? En dat je voor een klein flesje tussen de 80,- en 120,- euro betaalt? Om de Italianen voor hun gastvrijheid te bedanken, koken wij elk jaar ook een keer voor hen. Antilliaans, uiteraard.”

Volgens Ezy Semeleer is de studiereis naar Italië voor de leerlingen een waardevolle aanvulling op hun opleiding. En Bonaire heeft veel culinair talent in huis. “Bij culinaire wedstrijden in de regio sleept Bonaire regelmatig medailles in de wacht. Onlangs was er nog goud in Barbados voor een chef die hier zijn opleiding heeft gehad, en die ook naar Italië is geweest.”

Marylienne zou dit jaar zó weer mee willen, dat kan helaas niet. Maar de Pasta con salsa Alfredo, die ze in Italië leerde maken, staat bij haar thuis tegenwoordig vaak op het menu. ■

Foto links: In Italië mag je de keuken écht niet vies achterlaten

Foto rechts: Nieuwe manieren om vis bereiden

DE CIJFERS LIEGEN ER NIET OM: TE VEEL STUDENTEN VAN DE VOORMALIGE NEDERLANDSE ANTILLEN MAKEN HUN STUDIE NIET AF. DE CONFERENTIE 'STUDEREN IN HET BUITENLAND' OP 1 EN 2 SEPTEMBER OP BONAIRE GING IN OP DEZE PROBLEMATIEK, MET ALS CENTRALE VRAAG: 'WELKE MAATREGELEN EN VOORZIENINGEN ZIJN NODIG OM ERVOOR TE ZORGEN DAT MEER STUDENTEN VAN DE VOORMALIGE NEDERLANDSE ANTILLEN HUN STUDIE IN HET BUITENLAND MET SUCCES AFRONDEN?'

Deelnemers en vertegenwoordigers van instanties uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten en de eilanden van Caribisch Nederland

NAAR EEN GEZAMENLIJKE AANPAK VOOR MEER STUDIESUCCES

Deelnemers aan de conferentie waren, behalve schooldecanen van de eilanden, ook vertegenwoordigers van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs), Studiefinanciering en de diverse onderwijs gerelateerde instanties die in Nederland en op de eilanden verantwoordelijk zijn voor de voorbereiding en begeleiding van studenten die buiten hun eiland een studie gaan volgen. Onder leiding van moderator Inge Berben (directeur van Fundashon FORMA voor volwasseneneducatie en -onderwijs) wisselden de aanwezigen kennis en ervaring uit en kwamen zij samen tot een pakket aan maatregelen ter verbetering van de volgende aspecten rond het studeren in het buitenland:

- de voorbereiding van de toekomstige studenten op hun eigen eiland;
- de opvang en begeleiding van studenten in Nederland en in de regio;
- de opzet van een centrale database met informatie over erkende opleidingsinstellingen in de regio.

Best practices

Door middel van presentaties deden vertegenwoordigers van instanties uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten en de eilanden van Caribisch Nederland uit de doeken hoe zij de voorbereiding van vertrekkende leerlingen en de opvang en begeleiding van studenten in het buitenland aanpakken. Uit de presentaties kwam naar voren dat de eilanden

deze aspecten momenteel op eigen wijze aanpakken maar tegen dezelfde problematiek aanlopen. De deelnemers werden het erover eens dat zij een integrale aanpak nodig is, waarin de best practices en ervaringen van de verschillende eilanden gebundeld kunnen worden.

Het was een intensief programma, waarin de deelnemers in groepen werkten aan de uitwerking van verschillende vragen. De oefeningen en 'energizers' van Carla Martina, van studentenbegeleidingsinstantie Experensia, kwamen goed van pas om iedereen weer op scherp te zetten.

Besloten werd dat er een centraal platform "Studeren in het buitenland" moet komen met deelnemers vanuit ieder van de eilanden. Doel van dit platform wordt om de acties te identificeren, uit te zetten en te coördineren om te komen tot een blauwdruk voor een centraal voorbereidings- en begeleidingsprogramma. Vervolgens zal ieder eiland vanuit een eigen visie en verantwoordelijkheid zelf keuzes kunnen maken voor de inrichting van een voorbereidings- en begeleidingsprogramma. Het platform zal nog tijdens dit kalenderjaar bij elkaar komen om heldere doelstellingen te formuleren en de activiteiten om deze doelstellingen te realiseren. Het departement OCW binnen de Rijksdienst Caribisch Nederland, tevens initiatiefnemer voor deze conferentie, heeft ondertussen de eerste bijeenkomst georganiseerd.

Studenten in de regio

Uit de ervaringen van de eilanden komt duidelijk naar voren dat studenten die in de regio gaan studeren doorgaans betere studieresultaten behalen. Zij blijken ook minder last te hebben van de aanpassings-, taal- en cultuurproblemen die voor de studenten in Nederland doorgaans een belangrijk obstakel vormen voor een succesvolle studietijd. Uit een inventarisatie van opleidingsinstituten in de regio kwam naar voren dat er in de regio een ruim aanbod aan erkende opleidingen is, die aan de behoeften van de eilanden voldoen. Verder blijken er mogelijkheden te zijn om door middel van samenwerkingsafspraken met sommige relatief dure instituten te komen tot collegegeldbedragen die geheel of grotendeels uit de studiefinanciering kunnen worden betaald.

Stichting Studiekeuze 1 2 3 (onafhankelijke leverancier van studiekeuze-informatie binnen Nederland, onder meer via de website studiekeuzeinformatie.nl) presenteerde tot slot een voorstel om de bestaande database van Nederlandse opleidingsinstituten uit te breiden met informatie over het studieaanbod in de Caribische regio. Het nieuwe platform "Studeren in het buitenland" gaat uitwerken op welke manier de studiekeuze-informatie via websites beschikbaar moet komen en hoe het beheer van de informatie moet worden ingericht. ■

Energizer tijdens dag 2

Angela Dekker Coördinator van het transitieproces naar het Engels als instructietaal op Sint Eustatius

Angela Dekker is de coördinator van het transitieproces naar het Engels als instructietaal op Sint Eustatius. Namens OCW bewaakt zij tussen september 2014 en 2017 de voortgang en samenhang van de volgende deelprojecten:

- Uitwerking van een plan van aanpak voor het transitietraject (inmiddels afgerond)
- Ontwikkeling van een doorlopende leerlijn voor Nederlands als Vreemde taal en de ontwikkeling en samenstelling van het bijbehorende lesmateriaal voor de verschillende stromen;
- Assessment- en bijscholingstraject van docenten in het Engels;
- Curriculumontwikkeling voor Primair onderwijs, Voortgezet onderwijs en MBO en vormgeving beroepsgerichte stroom;
- Ontwikkeling van een voorbereidingsprogramma voor vertrekkende studenten.

Angela is trots dat zij dit voor Sint Eustatius zo belangrijke traject mag coördineren: "In mij is het vertrouwen gesteld om er zorg voor te dragen dat zowel het Engels als het Nederlands in het onderwijs op Sint Eustatius de verdiende aandacht krijgen. Ik zal deze opdracht naar beste weten uitvoeren, met behulp van alle personen die hierbij zijn betrokken. Taal mag geen barrière meer vormen voor leerlingen om het beste uit zichzelf te kunnen halen."

EVEN VOORSTELLEN ...

Angela Dekker studeerde Pedagogiek aan de universiteit van Utrecht, met specialisaties op het gebied van Jeugdrecht, onderzoek en management. Zij heeft sinds 1974 een aantal topposities bekleed in het onderwijs op Curaçao en Sint Maarten. Zo was zij werkte zij onder meer adviseur van de minister van Onderwijs voor de Nederlandse Antillen en programma-manager van het "Program Education and Youth Sint Maarten".

In de loop van haar carrière bouwde zij ook ruime ervaring op als docent, onderzoeker en adviseur op onderwijsgebied. Sinds 2012 is zij als project-adviseur voor Usona Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius verantwoordelijk voor de programma's die gefinancierd worden uit Nederlandse ontwikkelingsfondsen.

MEGA D YOUTH FOUNDATION INNOVATIEF BEZIG MET KHAN ACADEMY

Kijk voor meer informatie over de KhanAcademy op de website:

www.khanacademy.org/

DE MEGA D YOUTH FOUNDATION (MYF) IS, ZOALS BEKEND, AL EEN JAAR OF VIER BEZIG MET EEN NASCHOOLS PROGRAMMA OP SINT EUSTATIUS. BINNENKORT START DAAR EEN ONLINE LEERPROJECT, WAARBIJ EEN HANDVOL IPADS INGEZET GAAT WORDEN DIE DOOR HET OPENBAAR LICHAAM SINT EUSTATIUS ZIJN GEDONEERD.

De jeugdleden krijgen hierdoor de mogelijkheid om zich zelfstandig of onder begeleiding lesstof eigen te maken middels de KhanAcademy; een gratis online leerplatform. Deze leermethode is een aanvulling op het reeds bestaande naschoolse programma en maakt inzichtelijk op welk niveau de jeugdleden zich bevinden. Daarnaast biedt het ouders, leerkrachten en begeleiders de mogelijkheid om de jeugdleden digitaal aan te moedigen en met ze samen te werken.

De jeugdleden kunnen met dit systeem vakken zoals Wiskunde & Economie op een speelse manier oefenen en zich stapsgewijs zelfs ook nieuwe vaardigheden eigen maken, zoals programmeren.

Er wordt bij de MYF al proefgedraaid met een select groepje jeugdleden en de resultaten zijn veelbelovend. De aandacht is op elk niveau langer vast te houden omdat de lesstof visueel aantrekkelijk wordt aangeboden met illustraties, een duidelijke uitleg en video's. Hierdoor kunnen de jongeren de lesstof makkelijker en sneller oppakken.

Oprichter en directeur Mega D is enthousiast over dit project: "Ik wil ons naschoolse programma naar een hoger niveau tillen en een trendsetter zijn, naast dat het ook een inspiratie moet zijn voor mensen." ■

Vervolg van pagina 14

Angela zal in principe wekelijks enkele dagen op Sint Eustatius zijn. Op de dinsdag heeft zij 'open office' en kunt u in het RCN-kantoor in het Mazingacomplex bij haar terecht voor informatie over het transitieproces.

Zij is te bereiken via e-mail of via telefoon:

transition.statia@gmail.com

+1721 581 7299

CONTACT ...

IN MEMORIAM

BROER MOLINA

Op 3 oktober bereikte ons het trieste bericht dat onze oud-collega Broer Molina is overleden. Dit bericht heeft ons erg geraakt. Broer was een hele kundige en integere collega met een groot hart voor het onderwijs op Bonaire. Hij was bijzonder goed in staat om te schakelen tussen Europees en Caribisch Nederland. Wij hebben hele warme herinneringen aan hem en zullen hem erg missen.

Het team van RCN/OCW

MILIEU EDUCATIE PROGRAMMA SACRED HEART SCHOOL

DOCENTE SUE HURELL VAN DE SABA CONSERVATION FOUNDATION WORDT OP EEN SEPTEMBER OCHTEND DOOR GROEP 5 VAN DE SACRED HEART SCHOOL MET GEKNUFFEL EN GELACH VERWELKOMD. DE KINDEREN WERKEN MEE OM DE LES ZO SNEL MOGELIJK TE LATEN BEGINNEN: HET IS DUIDELIJK DAT ZIJ DIT ERG LEUK VINDEN!

Kijk voor meer informatie over deze natuurorganisaties op de websites:

www.sabapark.org
www.seaandlearn.org

De les gaat over bedreigde dieren en de impact van plastic op onze planeet. Terwijl Sue foto's van wilde dieren projetteert, beantwoorden de kinderen haar vragen over onder meer gorilla's, zeeoeeien, kikkers, haaien en poolberen. Zij bespreken het haaienproject dat op Saba loopt (hoe gevaarlijk zijn haaien echt?) en de leerlingen reageren gechoqueerd op de foto's van enkele sterk vervuilde leefomgevingen. De les gaat ook in op de 'clean-up' activiteiten die in september op het eiland worden georganiseerd, in het kader van de Internationale Schoonmaakmaand.

Kennisopbouw en activiteiten

Sue Hurrell legt uit dat deze les onderdeel is van het milieu educatieprogramma voor kinderen van de Saba Conservation Foundation. De lessen worden wekelijks gegeven, tijdens de lessen natuurwetenschap van de groepen 2 tot en met 6. "In dit programma combineren we kennisopbouw met activiteiten", vertelt Sue. "De theorielessen in de klas gaan over een geselecteerd aantal onderwerpen. Wij houden bij de selectie van onderwerpen natuurlijk rekening met de leeftijd van de groep. Zo ging in november groep 2 aan de slag met het thema 'Ken je eiland en behoud Saba's natuur', in groep 3 bespraken we de Nederlandse eilanden in het Caribisch gebied, in groep 4 hebben we de milieukalender gevolgd en ging het over Wereld Visserij dag op 21 november en het haaienprogramma. De lessen van groep 5 gingen over de nationale parken en hun belang en met groep 6 zijn we ingegaan op het onderwerp klimaatverandering en hun relatie tot natuurrampen."

Jong geleerd ...

De jeugdactiviteiten van de Saba Conservation Foundation variëren van deelname aan een clean-up in de maand september tot excursies, snorkel les en educatieve activiteiten. De constructie van een boot, gemaakt van petflessen, is een voorbeeld van een leuke activiteit waarmee de kinderen leren om afvalproducten, zoals petflessen, te hergebruiken. Sue geniet van het lesgeven: "Ik ben blij dat ik op deze manier kan bijdragen aan het voor Saba zo belangrijke natuurbehoud. Kinderen bewust maken van het belang van natuurbehoud is iets waar je op jonge leeftijd mee moet beginnen: jong geleerd is oud gedaan!"

SABA CONSERVATION FOUNDATION

is een non-profit natuurorganisatie, gevestigd op Saba. De organisatie werkt, conform haar missie, aan het behouden en stimuleren van het milieu, zowel te land als ter zee, door middel van voorlichting, onderzoek, controle en handhaving.

SEA AND LEARN

is een non-profit stichting die de lokale gemeenschap, natuurexperts en bezoekers bij elkaar brengt om de waarde van de natuur, zowel lokaal als wereldwijd, met elkaar te delen. Sea & Learn stelt zich tot doel om het belang van natuurbehoud te benadrukken en door het opleiden van toekomstige natuurbeschermers het eco-toeristische product van Saba en andere natuurgebieden wereldwijd levensvatbaar te houden. Onder de sponsors bevinden zich veel lokale bedrijven, die ook actief meedoen aan de activiteiten die de stichting organiseert.

ENKELE VASTE ACTIVITEITEN VAN DE TWEE STICHTINGEN:

1

Het jaarlijkse oktober evenement van Sea & Learn: in de maand oktober worden gratis toegankelijke presentaties gegeven door diverse wetenschappers en onderzoekers. De onderwerpen van deze informatieve evenementen variëren van haaien en zeegras tot spinnen en orchideeën. Naast deze avondactiviteiten is iedereen op het eiland uitgenodigd om aan veldonderzoek mee te doen of mee te helpen aan natuuronderzoek. Bovengenoemde experts geven in deze maand ook les aan de schoolkinderen van Saba, om de liefde voor Saba's natuur ook aan de volgende generatie te helpen doorgeven.

2

Het jaarprogramma van de Saba Conservation Foundation voor de groepen 2 tot en met 6, waar dit artikel over gaat.

3

Het Youth Environmental Leadership programma, dat leerlingen opleidt voor een functie als marine parkwachters (de zogenaamde 'rangers') op het eiland. Onderdeel van dit programma is een opleiding tot gediplomeerd duiker. Het is dit programma dat de Sabaanse Dahlia motiveerde om biologie te gaan studeren. Na haar afstuderen keerde zij terug naar Saba, waar zij nu werkzaam is voor de stichting Sea and Learn.

“WE HEBBEN ALLE REDEN OM OPTIMISTISCH TE ZIJN”

TWEE KEER PER JAAR, VASTE PRIK, ZIJN DE SCHOLEN IN CARIBISCH NEDERLAND EEN BEETJE IN REP EN ROER WANT: DE ONDERWIJSINSPECTIE KOMT WEER LANGS! REDEN VOOR DE ‘WHAT’S NEW’ REDACTIE OM EENS EEN KIKJE ACHTER DE SCHERMEN TE GAAN NEMEN. HOE ZIET ‘DE INSPECTIE’ HET WERKEN IN CARIBISCH NEDERLAND? WAT DOET ZIJ HIER ANDERS DAN IN NEDERLAND EN HOE ERVAREN DE INSPECTEURS DE VOORTGANG VAN DE ONDERWIJSVERBETERINGEN OP DEZE EILANDEN? EEN GESPREK MET INSPECTEUR JAN WILLEM MAIJVIS.

“Ja, met twee maal per jaar een bezoek aan de scholen in Caribisch Nederland komen we vaker op de scholen dan in Europees Nederland, waar we gemiddeld om de vier jaar op bezoek gaan,” stelt Jan Willem Maijvis. “Dat heeft alles te maken met de kwaliteitsslag waar we in Caribisch Nederland met velen aan werken. De doelen zijn vastgelegd in de Onderwijsagenda, getiteld “Samen werken aan kwaliteit”. De afspraken in dit document zijn leidend voor het totale verbetertraject in Caribisch Nederland. Zoals bekend, werken de scholen in Caribisch Nederland hard aan het wegwerken van leer- en ontwikkelingsachterstanden. Daarnaast loopt er een traject van de structurele onderwijs- en schoolverbeteringen. Waar de scholen in Nederland al decennialang bezig zijn met onderwijsverbeteringen, hebben de scholen hier pakweg vijf jaar (red.: van 2011 tot 2016, conform de afspraken in de Onderwijsagenda) de tijd om de basiskwaliteit te bereiken. Het ministerie van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) heeft financiële middelen en coaching beschikbaar gesteld, naast diverse faciliteiten voor de (bij)scholing van docenten.”

Kwaliteitsverbeteringen monitoren

Omdat het onderwijs in Caribisch Nederland eerst een periode van aanpassing aan de nieuwe situatie moet ondergaan, ligt in deze eerste vijf jaren de nadruk van het toezicht op het monitoren van de kwaliteitsverbeteringen. Jan Willem legt uit: “De verbeterplannen^{*1} van de scholen vormen voor de onderwijsinspectie de leidraad om de voortgang te kunnen monitoren. Tijdens de voortgangsgesprekken in het voorjaar, bespreekt de onderwijsinspectie de voortgang van de implementatie van de kwaliteitsverbetering, zoals die verwoord staat in de schoolverbeterplannen. Tijdens deze bezoeken worden met de scholen waar nodig afspraken gemaakt voor aanvullende verbeteracties.” De bezoeken in het najaar hebben als doel om de onderwijskwaliteit in kaart te brengen: “Dit gebeurt door middel van document- en dossieronderzoek, groepsobservaties en gesprekken met directeuren, ouders en bestuurders en andere betrokkenen zoals de school coaches, leerplichtambtenaren, de ROA (Raad voor onderwijs en arbeidsmarkt) en het lokale eilandsbe-

*1. De schoolverbeterplannen zijn door de scholen zelf opgesteld, met ondersteuning van de school coaches. De verbeterplannen zijn in 2011 opgesteld en lopen door tot 2016. Jaarlijks voeren de scholen een deel uit, met zogenaamde jaarplannen.

Klasobservatie bij de Watapanaschool

“De bezoeken in het najaar hebben als doel om de onderwijskwaliteit in kaart te brengen”

stuur. Na deze bezoeken stelt de onderwijsinspectie per instelling een rapport op dat na een hoor- en wederhoor procedure openbaar gemaakt wordt op de website van de onderwijsinspectie.”

leerresultatennormen

Betekent dit dat de onderwijsinspectie in Caribisch Nederland anders te werk gaat dan in Europees Nederland? Jan Willem: “Omdat de scholen werken aan het wegwerken van leerachterstanden, kijken wij op een andere manier dan in Europees Nederland naar de leeropbrengsten. We meten de vooruitgang van de scholen in de richting van de Europees Nederlandse normen. De vraag is sowieso of het realistisch is om de Nederlandse leerresultatennormen te hanteren voor Caribisch Nederland. Zoals bekend, hebben we in Caribisch Nederland op alle eilanden te maken met taalproblemen, die hun weerslag hebben op de leerprestaties. Er spelen ook andere zaken zoals leer- en gedragsproblemen waarvan een deel zijn oorsprong vindt in problematische gezinssituaties op de eilanden. Daarom kunnen de Caribisch Nederlandse scholen tussen nu en 2016 de basiskwaliteit bereiken zonder dat ze nog strikt aan de Europees Nederlandse norm voor leerresultaten hoeven te voldoen. Eigenlijk willen wij structureel naar een specifieke norm voor Caribisch Nederland toe. Maar om die norm te kunnen vaststellen, moeten we voldoende betrouwbare gegevens hebben van een reeks van jaren waarin de scholen stabiel hebben kunnen functioneren. Zo zal de verandering van instructietaal op Sint Eustatius voor dat eiland zijn gevolgen hebben voor de toekomstige norm. Een norm vaststellen is dus een proces dat tijd kost.”

Is basiskwaliteit in 2016 haalbaar?

En dan de hamvraag: is 2016 haalbaar voor alle Caribisch Nederlandse scholen, om de basiskwaliteit te behalen? “Dat is onzeker”, zegt Jan Willem. “We kunnen absoluut stellen dat er door alle instellingen de afgelopen jaren heel hard is gewerkt om, aan de hand van hun verbeterplannen, de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Er zijn belangrijke ‘quick wins’ behaald, zoals de kwaliteit van het leerstofaanbod en de gerealiseerde leertijd.” Ook de kwaliteit van de lessen vertoont volgens de onderwijsinspectie een stijgende lijn: de structuur van de lessen is beter geworden en dat geldt ook voor het pedagogisch-didactisch handelen bij de meeste scholen.

WAT IS BASISKWALITEIT?

Basiskwaliteit is de mate waarin de scholen voldoen aan de volgende zes zogenaamde kwaliteitsdomeinen:

1. **Leerstofaanbod:** in hoeverre is de leerstof gebaseerd op moderne onderwijskundige en vakdidactische principes m.b.t. de inhoud en structurering van het leer- en vormingsgebied
2. **Onderwijstijd:** houdt de school zich aan de wettelijk voorgeschreven onderwijstijd en is er een goede tijdsverdeling voor de curriculumgebonden vakken versus de andere leer- en vormingsgebieden?
3. **Schoolklimaat:** dit gaat over zaken als het uitdagende karakter van het onderwijs, de veiligheid op school en een respectvolle omgang tussen leraren en leerlingen.
4. **Het pedagogisch-didactisch handelen:** de kwaliteit van de lessen qua structuur, de zelfstandigheid van de leerlingen, de instructietaal en tweerichtingsverkeer tijdens de les.
5. **Zorg en begeleiding:** gaat de school voldoende planmatig en systematisch om met de zorg voor leerlingen die bijzondere aandacht nodig hebben?
6. **Leerprestaties:** is er een stijgende lijn in de ontwikkeling van de leerprestaties? Op dit moment worden de scholen nog niet beoordeeld op hun schoolprestaties conform de Europees Nederlandse norm. Afgesproken is dat de Inspectie met een voorstel komt voor een acceptabele norm voor de scholen van Caribisch Nederland op het moment dat de scholen een aantal jaren in een voldoende stabiele situatie hebben kunnen functioneren.

Belangrijke aspecten die de Inspectie ook meeneemt in de beoordeling van de onderwijskwaliteit per school zijn:

- **Kwaliteitszorg binnen de school:** is er een kwaliteitszorgsysteem en wordt daar op de juiste wijze mee omgegaan om de kwaliteit te monitoren en waar nodig te verbeteren?
- **Onderwijskundig leiderschap:** de kwaliteit van de schoolleiding, de organisatie van de school, hoeveelheid en kwaliteit van de overlegmomenten en de professionele houding en ontwikkeling van het personeel
- **De kwaliteit van het bestuur:** het bestuurlijk handelen en de verantwoordelijkheid voor beleidsdocumenten zoals het schoolplan, het jaarverslag etc.

WILT U DE INSPECTIERAPPORTEN BEKIJKEN?

Ze zijn te downloaden via de website van onderwijsinspectie:
www.onderwijsinspectie.nl

U vindt ze onder Onderwijs/Caribisch Nederland/Rapporten

Inmiddels is bekend geworden dat de Golden Rock School op Sint Eustatius, als eerste basisschool binnen Caribisch Nederland, de basiskwaliteit heeft behaald. "Een hele mooie prestatie, waar de school trots op mag zijn", volgens Jan Willem. Zij zijn de tweede, na FORMA Bonaire (red.: centrum voor volwasseneducatie en -onderwijs op Bonaire die de basiskwaliteit behaalden voor kwaliteitszorg en voor de mbo-opleidingen) die deze mijlpaal bereiken. Jan Willem: "Ik verwacht dat er binnenkort nog een aantal scholen zal volgen."

Een weg te gaan

Als je kijkt naar de verbeteringen die de scholen nog moeten realiseren dan zijn het, volgens de themarapportage van de onderwijsinspectie (Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland, maart 2014), vooral de complexere verbeteringen, die minder makkelijk te realiseren zijntot 2016. De twijfel zit hem vooral in twee zorgpunten.

HET EERSTE ZORGPUNT IS DE LEERLINGENZORG:

"De ontwikkeling van de leerlingenzorg blijft achter. Het is ook een hele zware opgave, vooral gezien de taal- en ontwikkelingsachterstanden van de leerlingen. Wat het nog extra lastig maakt, is dat er op deze eilanden, door de kleine schaal, geen specialistisch onderwijs is voor leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften. De heersende achterstanden in taal en ontwikkeling van de leerlingen maken het voor de scholen en expertisecentra nog extra moeilijk om goed in te spelen op speciale onderwijsbehoeften."

HET TWEDE ZORGPUNT IS DE KWALITEITSZORG BINNEN DE INSTELLINGEN.

"De ontwikkeling van de kwaliteitszorg bevindt zich in de meeste scholen nog in een beginstadium. Daarmee ontbreekt nu nog een belangrijke voorwaarde om verdere verbeteringen te realiseren en te borgen."

Concluderend: "Er is vermoedelijk nog wel een weg te gaan, voordat alle scholen de basiskwaliteit bereikt zullen hebben maar er is alle reden om optimistisch te zijn: er werken in Caribisch Nederland veel gedreven en betrokken mensen in het onderwijs. In combinatie met de ondersteuning vanuit OCV zijn belangrijke condities voor succes aanwezig. Het is geen gemakkelijk traject maar ik weet zeker dat het zal lukken!" ■

NIEUWE NVT LESMODULES IN WORDING

In november is een NvT (Nederlands als Vreemde Taal) proefles uitgetest door de PO-docenten van de groepen 5 op Sint Eustatius en Saba. Op basis van hun bevindingen zal de rest van het materiaal voor groep 5 worden aangepast. Het gaat om een gecombineerde NvT module voor begrijpend lezen en woordenschat.

De lespakketten voor groep 5 en 6, bestaande uit 15 lessen per leerjaar, zullen eind 2014 afgerond zijn. De pakketten omvatten behalve lesboekjes en docentehandleidingen ook oefenboekjes, cd's met ingesproken teksten, flash cards en praatplaten. Het materiaal wordt geproduceerd door een ontwikkelteam onder leiding van de Nederlandse Taalunie (NTU). Aan het eind van het schooljaar 2014-2015 komt de module voor groep 7 en 8 gereed en eind 2015 de module voor leerjaar 1 en 2 van het voortgezet onderwijs.

De modules zijn voor Sint Eustatius bedoeld ter overbrugging van de periode waarin gewacht wordt op het gereedkomen van een complete, doorlopende leerlijn voor NvT. Het lesmateriaal zal ook door de scholen op Saba worden afgenomen.

IN IEDERE EDITIE VAN "WHAT'S NEW" LOPEN WE EEN DAG MEE MET EEN ONDERWIJSPROFESSOR IN CARIBISCH NEDERLAND. DEZE KEER LOPEN WE EEN DAG MEE MET MAUREEN TJIN LIEP SHIE-BLACKSON. ZIJ GEEFT LES OP DE GOVERNOR DE GRAAFF SCHOOL IN SINT EUSTATIUS, WAAR ZIJ TEVENS INTERN BEGELEIDSTER IS EN TOT VOOR KORT WAARNEMEND DIRECTEUR.

EEN DAG MET MAUREEN TJIN LIEP SHIE-BLACKSON

OCHTEND

Voorbereidingen

De dag van Maureen als lerares begint 's ochtends om zeven uur op school waar ze, achter haar computer, voorbereidingen treft voor haar lessen. Het eerste dat opvalt aan haar lokaal, is dat ze de beschikking heeft over veel moderne leermiddelen zoals computers en een smartboard dat ze gedurende de dag diverse keren gebruikt.

De les begint om half acht dan ook achter de computer, waar leerlingen van Groep 4, 5 & 6 bezig zijn met leerzame spelletjes. Tussen de bezigheden door vertelt zij over haar al bijna vijftienjarige loopbaan als lerares bij de Governor de Graaff school, haar passie voor geschiedenis en haar toewijding voor haar leerlingen.

'Om te weten waar je naartoe wilt, moet je weten wat je geschiedenis is'

"Om te weten waar je naartoe wilt, moet je weten wat je geschiedenis is," aldus Maureen. Ze wist dan ook te vertellen dat de geschiedenis van het eiland terug gaat naar de Indianen! En omdat ze geschiedenis een belangrijk onderdeel vindt van de cultuur, probeert ze dit haar leerlingen ook bij te brengen.

Om acht uur begint de rekenles; dat gebeurt vandaag met behulp van kaartjes. Maureen zorgt hier duidelijk voor structuur en rust. Wat opvalt, is dat ze consequent corrigeert op zithouding en de manier waarop leerlingen hun schrijfgerei vasthouden.

Als alle kaartjes opgeborgen zijn, mogen de leerlingen om half negen beginnen aan hun meegenomen ontbijt, daarna hebben ze een kwartiertje pauze. Maureen vindt het belangrijk om kinderen goed te observeren en hun gedrag te begrijpen; op deze manier kan ze hen gericht aanspreken en waar nodig ouders beter erbij betrekken. Ze gebruikt ook foto's die ze zelf maakt in de klas om leerlingen te laten begrijpen hoe ze bezig zijn: "Dit zorgt voor bewustwording", aldus Maureen.

Tijdens het Engels lezen om 10 uur neemt ze de tijd om met elke leerling een stukje te lezen en tips en complimenten te geven, "probeer eens wat sneller te lezen", "heb je het in de gaten dat je beter leest dan vorig jaar?"

Voordat de tweede pauze begint, wordt er nog even geknutseld, tot half twaalf.

Na afloop van de tweede pauze begint Maureen met een activiteit. Ze laat de leerlingen een liedje uitzoeken op YouTube waar ze op mogen dansen en zingen; het is erg leuk om te zien hoe Maureen zelf ook meedoet! Deze activiteit is bedoeld als 'energizer' waardoor de leerlingen zich beter kunnen concentreren voor de laatste les van de dag: begrijpend lezen.

MIDDAG

Na de les vertelt Maureen dat ze over drie weken de Governor de Graaff School definitief zal verlaten. Dit omdat ze terug wil naar haar geboorteland Suriname om bij haar familie te zijn. Ondanks dat ze aan geeft zich hier erg op te verheugen, zie je aan haar dat ze het jammer vindt om weg te gaan. Dat ze gemist gaat worden, staat in ieder geval vast!

2014

... EEN PRIMA JAAR!

1

The Golden Rock Roman Catholic School on St. Eustatius reaches the basic quality level, as the first Primary school in the Caribbean Netherlands

2

The foundation Skills Caribbean comes into existence, enabling the first mbo students from the Caribbean Netherlands to participate in the Skills America vocational competitions in Bogotá Colombia. The result: three medals!

3

Introduction Participation (Medezeggenschap) on all schools in the Caribbean Netherlands

4

Set-up of exam bureau for mbo

5

An extra subsidy is allocated to the Mega D Youth Foundation for a substantial expansion and optimisation of after school care on St. Eustatius